

Oppilaitostyöntekijän ydinosaamiskuvaus

KIRKKOHALLITUS[†]

Kirkon ammattien ydinosaamiskuvaukset

Ydinosaamiskuvaukset kuvaavat koko ammattikunnan osaamista, ei yksilökohtaista osaamista. Ydinosaamiskuvaukset ovat siksi kattavia ja laaja-alaisia.

Kirkon ammattien ja erityistehtävien ydinosaaminen muodostuu sekä ammatillisesta ydinosaamisesta että kirkon ammattien yhteisestä ydinosaamisesta.

Ydinosaamiskuvausten sisällöllinen lähtökohta on kirkon missio.* Se on kirkon työn perusta ja pohja, josta kirkon erilaiset tehtävät saavat sisältönsä ja perustelunsa.

Piispainkokous hyväksyi papin ydinosaamiskuvauksen 18.5.2020 ja kirkkohallituksen täysistunto muut ydinosaamiskuvaukset 21.4.2020 sekä suntion ydinosaamiskuvauksen 22.2.2022. Verkkosivuston on tuottanut Kirkkohallitus.

* Kirkon ammattien ja erityistehtävien ydinosaamiselle keskeistä on kirkon missio (*Missio Dei*). Tätä kirkko toteuttaa kokonaisvaltaisesti: kohtaamalla, kutsumalla, palvelemalla ja kertomalla hyvästä sanomasta.

1. Yhteinen ydinosaminen
2. Lastenohjaaja
3. Varhaiskasvatuksen ohjaaja
4. Perheneuvoja
5. Oppilaitostyöntekijä
6. Vammais- ja viittomakielisen työn työntekijä
7. Diakonian viranhaltija
8. Suntio
9. Lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaaja
10. Nuorisotyönohjaaja
11. Sairaalapappi
12. Pappi
13. Kanttori

Tausta

Tässä dokumentissa kuvataan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon oppilaitostyöntekijöille ominaista, koko työuran aikaista ydinosaamista. Kaikkien oppilaitostyöntekijöiden osaaminen ei ole samanlaista, sillä kunkin yksilöllinen osaaminen muodostuu omanlaisekseen koulutuksen, työtehtävien, toimintaympäristön ja työn tavoitteiden pohjalta. Ydinosaaminen koostuu tiedoista, taidoista ja kyvyistä, joita hyödynnetään, sovelletaan ja kehitetään työn ammatillisissa konteksteissa.

Ydinosaamisen käsitteistä

Ydinosaamisen kuvaamisessa on käytetty termejä osaaminen, taito ja ammatillinen kyky. Osaaminen on näistä käsitteistä laajin ja tarkoittaa tiedon ja taidon hallintaa, soveltamista, hyödyntämistä ja kehittämistä sekä tunteiden ja asenteiden tiedostamista.

Taito kuvaa sitä, miten osaaminen ilmenee käytännössä. Taidoista yksi esimerkki ovat itsesäätelytaidot, jotka mahdollistavat tietoisien, tilanteenmukaisen toiminnan.

Ammatilliset kyvyt tarkoittavat yleistettyä käsitystä ammatissa tarvittavista ominaisuuksista, asenteista ja kyvykkyyksistä, joita osaamisen syntyminen edellyttää ja jotka mahdollistavat osaamisen kehittymisen. Lisäksi tarvitaan kykyä itsereflektioon, joka mahdollistaa oman toiminnan arvioinnin. Itsereflektioon kuuluu esimerkiksi omien asenteiden, käsitysten tai näkemysten tiedostaminen.

Ydinosaaminen kehittyi tutkintoon johtavassa koulutuksessa sekä työelämässä ja täydennyskoulutuksessa. Ydinosaamiskuvausta käytetään esimerkiksi

- opiskeluaikana oman ammatillisen identiteetin sekä ammatin kokonaiskuvan muodostamisessa
- työuran aikana esimerkiksi ammatillisen identiteetin ja oman kehittymisen peilinä sekä esimiestyössä kehityskeskustelujen, osaamisen kehittämisen ja rekrytoinnin osana
- kirkon ammattien esittelemisessä muun muassa verkostoyhteistyössä
- koulutuksen kehittämisessä.

Kirkon työ oppilaitoksissa sekä oppilaitostyöntekijän virka ja tehtävä

Seurakuntien ja seurakuntayhtymien oppilaitostyöntekijän virkaan vaadittava tutkinto määritellään kunkin viran kohdalla erikseen.

Kirkon oppilaitostyö perustuu oppilaitosyhteistyön perustehtävään, arvoperustaan, tavoitteisiin ja toimintaympäristön haasteisiin.

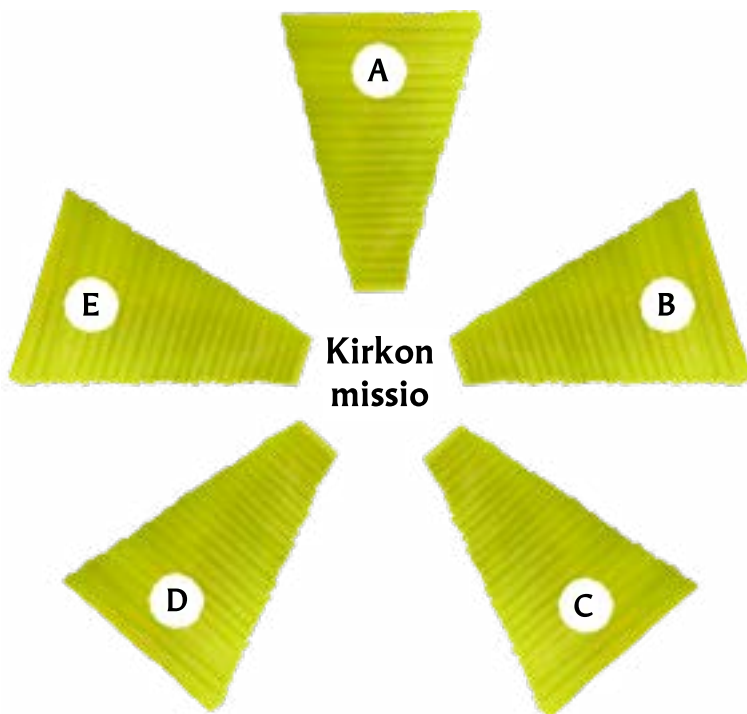
Oppilaitosyhteistyötä tehdään sekä päätoimisesti että osana muuta työtä. Työntekijät ovat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappeja, diakoneja, diakonisoja, nuorisotyönohjaajia, erityisnuorisotyönohjaajia, kanttoreita ja kirkkomuusikoita.

Oppilaitostyöntekijän ydinsaaminen

Oppilaitostyöntekijän ydinsaaminen muodostuu oppilaitosyhteistyön ammatillisesta ydinsaamisesta ja kirkon ammattien yhteisestä ydinsaamisesta. Oppilaitostyöntekijän ydinsaaminen rakentuu perusammatin (pappi, diakoni, diakonissa, kanttori, nuorisotyönohjaaja) ydinsaamisen perustalle.

Oppilaitosyhteistyön ammatillinen ydinsaaminen kuvaa ammatin ydintä, joka erottaa sen muista ammateista. Sen osa-alueet ovat oppilaitosyhteistyön tehtäväosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, teologinen ja arvo-osaaminen, toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen sekä työelämä- ja kehittämisosaaminen.

Kirkon ammattien yhteinen ydinsaaminen yhdistää kirkon eri ammatteja ja kuvaa osaamista, jota tarvitaan erityisesti hengellisessä työssä.

- A) Oppilaitostyön tehtäväosaaminen
- B) Vuorovaikutusosaaminen
- C) Teologinen ja arvo-osaaminen
- D) Toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen
- E) Työelämä- ja kehittämisosaaminen

Oppilaitosyhteistyön ammatillinen ydinosaaminen

A) Oppilaitosyhteistyön tehtäväosaaminen

Työn ytimessä on ryhmien ja yksilön kohtaaminen erilaisissa tilanteissa ja elämänvaiheissa. Erilaiset katsomukset ovat sekä yksilölle että yhteisölle suuri voimavara. Oppilaitostyöntekijä palvelee erotuksetta kaikkia oppilaitosyhteisön jäseniä. Työn lähtökohta on kristilliseen uskoon kuuluva lähimmäisenrakkaus. Lähimmäisenrakkauden lähtökohta on siinä, että jokainen ihminen on pyhä ja siksi arvokas. Oppilaitoksen tehtävä taas on kasvattaa ihmisiä palvelemaan yhteiskuntaa. Tähän tehtävään kirkon oppilaitosyhteistyö liittyy yhteistyössä oppilaitoksen erilaisten toimijoiden kanssa tukemalla sekä yhteisöllistä että yksilöllistä hyvinvointia, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta oppilaitoksessa

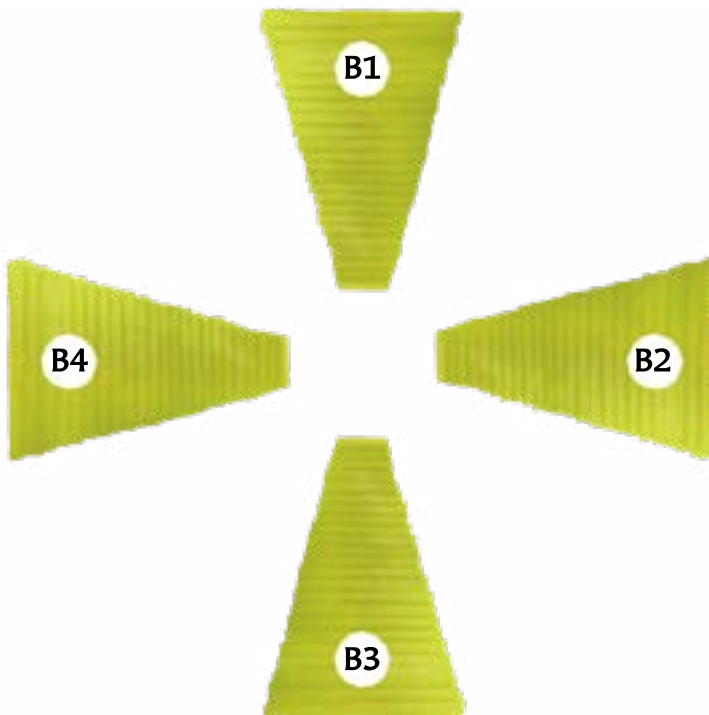
- tukemalla positiivisen uskonnonvapauden toteutumista oppilaitoksen
- toimintaperiaatteiden mukaisesti katsomuksesta riippumatta
- tukemalla erilaisten katsomusten yhdessäoloa ja vuoropuhelua
- tukemalla oppilaitoksen tehtävästä nousevaa arvokasvatusta sekä laaja-alaista ammatillista, tieteellistä ja taiteellista sivistystä.

Oppilaitosyhteistyön tehtäväosaaminen edellyttää

- pedagogista osaamista – kasvun kysymykset ja opetuksellinen osaaminen
- yhteisöosaamista – yhteisöjen tukeminen ja rakentaminen oppilaitoksissa
- verkosto-osaamista – yhteyksien rakentaminen oppilaitoksissa
- työyhteisöosaamista – tilan antamista yhteisön kysymyksille
- kirkon perustehtäväosaamista – dialogisuutta kirkon missiosta käsin.

B) Vuorovaikutusosaaminen

Oppilaitosyhteistyö vaatii tekijältään oma-aloitteisuutta, luovuutta, muutoskykyä, tilannetajua sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Kirkon oppilaitostyöntekijältä edellytetään taitoa kohdata ihmiset yksilöinä ja yhteisöjen jäseninä.

- B1) Dialoginen vuorovaikutusosaaminen**
- B2) Digitaalinen vuorovaikutusosaaminen**
- B3) Ohjausosaaminen**
- B4) Pedagoginen osaaminen**

B1) Dialoginen vuorovaikutusosaaminen edellyttää

- kykyä itsereflektioon
- kykyä myötätuntoon ja sensitiiviseen läsnäoloon
- taitoa tunnistaa oppilaitoskontekstissa yksilöiden ja ryhmien välisiä suhteita ja ottaa ne työssä huomioon
- taitoa hyödyntää dialogisuuden periaatteita ja käyttää dialogista työtettä työskenneltäessä yhteisöjen sisällä ja niiden välillä.

B2) Digitaalinen vuorovaikutusosaaminen edellyttää

- taitoa kehittää oppilaitoskontekstissa digitaalista viestintäosaamista
- kykyä ottaa käyttöön uusia digitaalisia viestintäkanavia ja luoda niihin sisältöä verkostojen kanssa
- kykyä perehtyä jatkuvassa muutoksessa olevaan nuorten ja nuorten aikuisten digitaaliseen viestintäkulttuuriin.

B3) Ohjausosaaminen edellyttää

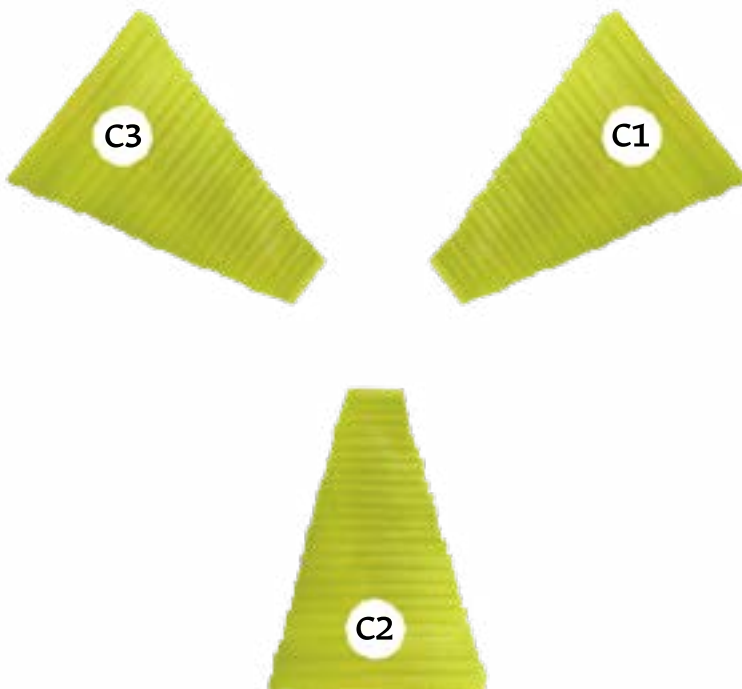
- taitoa tunnistaa ryhmä- ja yhteisödynamiikkaa oppilaitoksissa
- taitoa hallita ja soveltaa käytäntöön ryhmänohjauksen menetelmiä
- taitoa ottaa puheeksi ja käsitellä myös oppilaitosyhteisön vaikeita asioita
- taitoa tunnistaa yksilön tuen tarve ja taitoa hallita oppilaitoksen palveluohjauskokonaisuus
- taitoa hallita ja soveltaa psykososiaalisen tuen menetelmiä
- taitoa hallita ja soveltaa ohjauksellisia menetelmiä työyhteisön ristiriitatilanteissa.

B4) Pedagoginen osaaminen edellyttää

- kykyä toimia ja viestiä kontekstuaalisesti
- kykyä tunnistaa omat osaamisen rajat ja kehittää omaa osaamista yhteisösuuntautuneesti
- kykyä ymmärtää nuoren aikuisen kasvun ja kehityksen vaiheita
- taitoa tukea yksilöä kasvun ja kehityksen eri vaiheissa.

C) Teologinen ja arvo-osaaminen

Oppilaitosympäristöt edellyttävät kirkon työntekijältä taitoa toimia asiantuntijaorganisaatioissa sekä kykyä ymmärtää, miten taloudelliset, poliittiset ja kulttuuriset virtaukset niissä vaikuttavat. Monipuolisen toimintaympäristön vuoksi oppilaitosyhteistyö edellyttää myös vahvaa ammatillista identiteettiä ja toimintatapojen eettisyyttä. Oppilaitostyöntekijä tarvitsee taitoja, joilla hän soveltaa kontekstuaalisesti teologista sekä eettistä ja arvo-osaamista.

C1) Arvo-osaaminen

C2) Kristillisen uskon tulkintaosaaminen

C3) Kirkon mission mukainen osaaminen

C1) Arvo-osaaminen edellyttää

- kykyä ymmärtää laaja-alaisesti eettisiä näkökohtia sekä taitoa käsitellä ja keskustella eettisistä teemoista
- taitoa tunnistaa ihmisen hengellisen kasvun eri vaiheita
- kykyä tunnistaa yksilön eksistentiaalisen ja hengellisen tuen tarpeita
- taitoa tukea yksilöitä ja ryhmiä elämän mielekkyyden pohdinnoissa ja kokonaisvaltaisessa kasvussa.

C2) Kristillisen uskon tulkintaosaaminen edellyttää

- taitoa soveltaa Raamatun ja kirkon opin sisältöä kontekstuaalisesti
- kykyä reflektoida omaa spiritualiteettia
- taitoa kehittää jumalanpalveluselämää ja toteuttaa kirkollisia toimituksia kontekstuaalisesti.

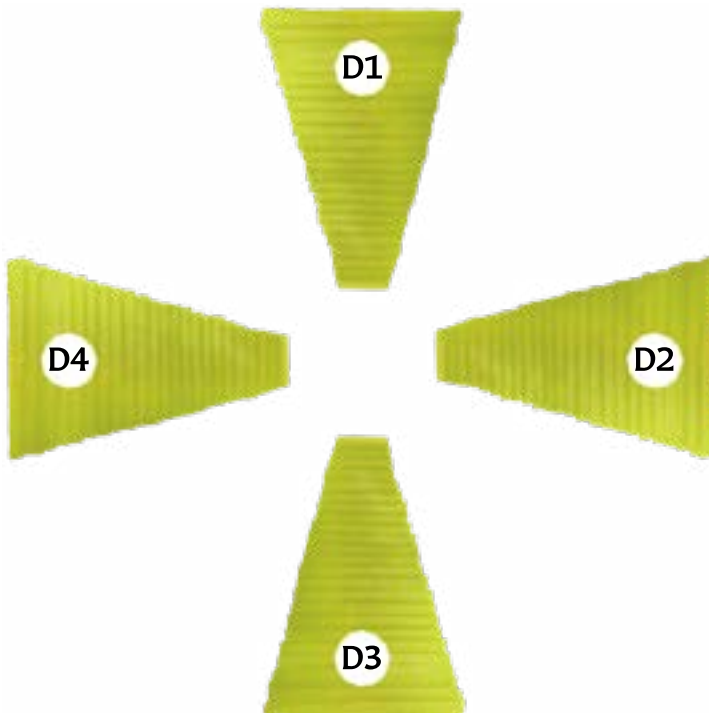
C3) Kirkon mission mukainen osaaminen edellyttää

- kykyä kunnioittaa eri vakaumuksia sekä ymmärtää erilaisia kulttuurisia ja uskonnollisia perinteitä
- taitoa käydä vuoropuhelua eri tavalla uskovien ja eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- kykyä tunnistaa erilaisia uskonnollisia ilmiöitä
- taitoa edistää ekumeniaa ja uskontojen välistä vuoropuhelua.

D) Toimintaympäristö- ja yhteisöosaaminen

Kirkon oppilaitostyöntekijä tekee yhteistyötä erilaisissa oppilaitoksissa. Oppilaitosyhteistyö rakentuu kirkon ja oppilaitoksen tasavertaiseen kohtaamiseen, dialogiin ja luottamukseen. Oppilaitosten tarpeet ohjaavat kirkon oppilaitostyöntekijän työtä. Työ edellyttää dialogia ja yhteistoimintaa niin henkilöstö- ja opiskelijajaryhmien, opiskelijajärjestöjen, opiskeluhyvinvointia tukevan julkisen ja kolmannen sektorin kuin toisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa.

Oppilaitostyöntekijä edistää yhteisön ja sen jäsenten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Hän hallitsee muun muassa niin keskeiset sielunhoidolliset, kriisitoiminnan kuin opiskelu- ja työhyvinvointia tukevat menetelmät sekä elämänhallintaa edistävät, opetukselliset ja yhteistyön menetelmät.

D1) Yhteisöosaaminen

D2) Verkosto-osaaminen

D3) Kestävän kehityksen osaaminen

D4) Vaikuttamisaosaaminen

D1) Yhteisöosaaminen edellyttää

- taitoa kehittää omaa ammatillista osaamista toimintaympäristön muutosten mukaan
- taitoa hallita ja soveltaa käytäntöön yhteisölähtöisen työn teoriaa
- taitoa ohjata, opettaa ja kouluttaa sekä opiskelijoita että henkilökuntaa
- kykyä ymmärtää yksilön hyvinvoinnin ja yhteisöön kuulumisen yhteys
- taitoa tukea sekä yksilöä, että yhteisöä poikkeus- ja kriisitilanteissa
- kykyä tunnistaa ja ymmärtää erilaisia yhteisöllisiä ja yksilöllisiä kriisejä sekä niiden vaiheita
- taitoa vahvistaa opiskelijoiden osallisuuden kokemusta omasta toimijuudesta ja yhteisön jäsenyydestä
- kykyä yhteistyöhön moniuskontoisissa ja -kulttuurisissa työympäristöissä.

D2) Verkosto-osaaminen edellyttää

- taitoa hallita kokeileva ja tutkiva työote
- taitoa tunnistaa toimintaympäristöön liittyvä yhteiskunnallinen keskustelu ja liittyä siihen
- kykyä ymmärtää oppilaitos- ja seurakuntaorganisaatioiden toimintatapoja
- taitoa hallita käytännön kriisityötä yhteistyössä oppilaitoksen kriisiorganisaation kanssa
- kykyä opiskelijoiden palvelutarpeiden tunnistamiseen ja taitoa opiskelijoiden palveluohjaukseen.

D3) Kestävän kehityksen osaaminen edellyttää

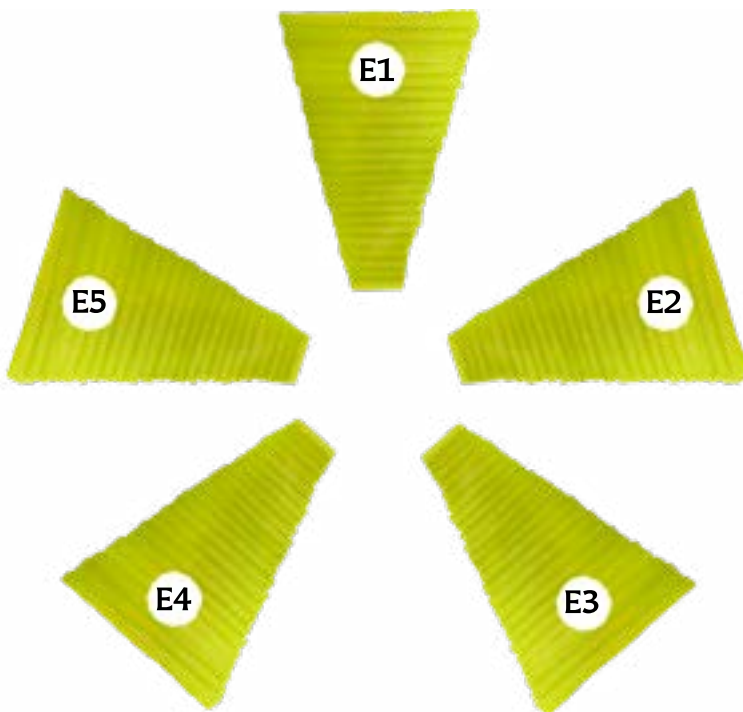
- taitoa ymmärtää oppilaitosyhteisöjen ja organisaatioiden toimintaa kestävän kehityksen näkökulmasta
- kykyä osallistua kestävästä kehityksestä käytävään keskusteluun oppilaitosyhteisöissä.

D4) Vaikuttamisosaaminen edellyttää

- taitoa rakentaa ja tukea yhteisöä sen jäsenten kanssa ja toimia vastuullisesti yhteistyössä
- kykyä havaita ja sanoittaa erilaisten yhteisöjen dynamiikkaa.

E) Työelämä- ja kehittämisosaaminen

Oppilaitostyö edellyttää oppilaitoskontekstin tuntemusta ja oman osaamisen jatkuvaa kehittämistä. Kirkon oppilaitostyöntekijä ylläpitää ammattitaitoaan kouluttautumisen avulla ja seuraa alansa kehitystä. Hän kehittää työtään toimintaympäristöstä nousevien tarpeiden ja odotusten mukaisesti. Kirkon oppilaitostyöntekijä toimii moninaisissa ja muuttuvissa oppilaitosten toimintakulttuureissa ymmärtäen niiden omat toiminta-ajatukset ja arvot sekä yhteiskuntaa palvelevan roolin.

- E1) Kehittämisosaaminen**
- E2) Prosessi- ja johtajuusosaaminen**
- E3) Hallinnon ja talouden osaaminen**
- E4) Turvallisuusosaaminen**
- E5) Työyhteisöosaaminen**

E1) Kehittämisosaaaminen edellyttää

- kykyä hallita organisaatioiden rajat ylittävän asiantuntijuuden jakamista ja verkostoituvan yhteistyön kehittämistä
- taitoa hallita kirkon oppilaitosyhteistyön yleinen kehittäminen omassa työssä
- kykyä soveltaa erilaisia yhteisöjen ja organisaatioiden kehittämistaitoja
- kykyä luovaan ja pitkäjännitteiseen työskentelyyn.

E2) Prosessi- ja johtajuusosaaminen edellyttävät

- kykyä tunnistaa sekä kirkon että oppilaitosten perustehtävät sekä niiden toimintatavat ja tavoitteet
- kykyä itsenäiseen työskentelyyn kirkon työntekijänä kirkon organisaation ulkopuolella
- taitoa hallita tutkiva, kokeileva ja arvioiva työote
- taitoa hallita ammatillinen eettinen toiminta
- taitoa edistää eettisesti laadukasta oppilaitosyhteistyötä.

E3) Hallinnon ja talouden osaaminen edellyttävät

- taitoa hahmottaa oppilaitosten hallinnolliset rakenteet ja kykyä toimia niiden puitteissa
- taitoa ymmärtää oppilaitosten taloudelliset realiteetit
- taitoa tukea ja rakentaa yhteistyötä erilaisten hallinnollisten toimijoiden välille.

E4) Turvallisuusosaaminen edellyttää

- taitoa hallita oppilaitosyhteisön turvallisuusrakenteet ja toimia niiden mukaisesti
- taitoa toimia poikkeustilanteissa yhteistyössä turvallisuudesta vastaavien kanssa.

E5) Työyhteisöosaaminen edellyttää

- kykyä tunnistaa oma ammatillinen identiteetti erilaisissa toimintaympäristöissä
- kykyä tunnistaa työelämäkysymyksiä ja taitoa tukea ihmisiä työyhteisössä
- kykyä tunnistaa työyhteisön kehittämistarpeita ja tukea työyhteisöä.

